

**PROJEKT
UTWORZENIA ODDZIAŁU DWUJĘZYCZNEGO
z JĘZYKIEM ANGIELSKIM
JAKO DRUGIM JĘZYKIEM NAUCZANIA
w XL LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCYM
im. STEFANA ŻEROMSKIEGO
w WARSZAWIE
od ROKU SZKOLNEGO 2007/2008**

**WARSZAWA, WRZESIEŃ 2006 r.
OPRACOWAŁA: Anna Szczepańska-Filipp**

ZAWARTOŚĆ DOKUMENTU:

- 1. Podstawa prawna organizowania oddziałów dwujęzycznych w szkołach ponadgimnazjalnych.**
- 2. Uzasadnienie projektu.**
- 3. Propozycja planu nauczania w oddziale dwujęzycznym z językiem angielskim jako drugim językiem nauczania (przydział godzin) – 2007/2008, 2008/2009, 2009/2010.**
- 4. Koncepcja metodyczna projektu.**
- 5. Harmonogram prac związanych z uruchomieniem oddziału dwujęzycznego w XL Liceum Ogólnokształcącym im. Stefana Żeromskiego w Warszawie.**
- 6. Symulacja kosztów.**
- 7. Uwagi końcowe.**

1. Podstawa prawna organizowania oddziałów dwujęzycznych w szkołach ponadgimnazjalnych.

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych

(Dz. U. nr 15, poz. 142 z późn. zmianami)

- Rozporządzenie ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 10 września 2002 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (. . .)

Rozporządzenie ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 września 2004 r. w sprawie warunków i sposobów oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych

(Dz. U. nr 199, poz. 2046., zm. w rozp. z 8 września 2006 r.)

2. Uzasadnienie merytoryczne projektu

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej „wymusza” zmiany we wszystkich dziedzinach życia, także w systemie edukacji. Głównym zadaniem współczesnej szkoły jest wspieranie ucznia w jego rozwoju oraz wyposażenie go w praktyczną wiedzę i umiejętności, przydatne nie tylko w dalszym kształceniu się a następnie w życiu zawodowym, ale również porównywalne w krajach Unii. Stworzenie młodzieży możliwości opanowania języka obcego na poziomie biegłości może dać jej szansę zdobycia dobrego wykształcenia i swobodnego funkcjonowania na unijnych rynkach pracy.

Przyjęta przez kraje Unii Europejskiej w 2000 roku tzw. „Strategia Lizbońska” jako jeden z priorytetów strategicznych przyjęła priorytet WIEDZY I KOMPETENCJI. Projekt polskiego Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007-2013 w obrębie priorytetu wiedzy i kompetencji wskazuje kilka kierunków działań, takich jak:

- ⇒ zwiększanie dostępu do edukacji
- ⇒ wspieranie otwartości systemu edukacji
- ⇒ wyższa jakość kształcenia

Zwiększanie dostępu do edukacji może być realizowane poprzez:

- ✓ zwiększanie dostępu do edukacji uczniom z obszarów wiejskich oraz środowisk miejskich dotkniętych ubóstwem
- ✓ zwiększanie dostępu do kształcenia na poziomie wyższym

W Warszawie i bliskich okolicach mamy znaczną ilość uzdolnionej młodzieży ze środowisk niezamożnych, której po prostu nie stać na drogie korepetycje, naukę w szkołach prywatnych, zagraniczne obozy i staże językowe – tej młodzieży chcielibyśmy stworzyć szansę rozwoju i samorealizacji w naszym liceum. Do naszego liceum bowiem kierują swoje kroki uczniowie ambitni, z niezamożnych środowisk okolic zachodniej i południowej części Warszawy.

Wspieranie otwartości systemu edukacji to między innymi rozwijanie i promowanie współpracy europejskiej w edukacji; program nauczania realizowany w oddziale dwujęzycznym musi zawierać elementy literatury, kultury, historii i wiedzy społecznej o krajach danego obszaru języka, będącego drugim językiem nauczania.

Wyższa jakość kształcenia oznacza głównie rozwój i doskonalenie standardów, programów oraz metod i warunków nauczania. Program nauczania języka obcego w oddziale dwujęzycznym musi być w znacznej mierze programem autorskim, dostosowanym również do treści programowych realizowanych na zajęciach przedmiotów, w przypadku których język angielski będzie drugim językiem nauczania. Opracowanie i realizacja autorskiego planu nauczania zawsze wymagają właściwego doboru form i metod pracy dydaktycznej, oraz ich ciągłego doskonalenia.

3. Propozycja planu nauczania w oddziale dwujęzycznym z językiem angielskim jako drugim językiem nauczania (przydział godzin) 2007/2008, 2008/2009, 2009/2010

A. Założenia ogólne.

Ramowy plan nauczania dla trzyletniego liceum ogólnokształcącego z oddziałem dwujęzycznym stanowi załącznik nr 10 do Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r.

Zgodnie z *Rozporządzeniem*, w języku obcym nauczane powinny być minimum dwa lub trzy przedmioty. W przedstawionym projekcie proponujemy objęcie nauczaniem dwujęzycznym 5 przedmiotów - w różnych okresach cyklu nauczania grupowanych po dwa (poza językiem obcym):

- ⇒ geografię (poszerzenie: 3 godziny zajęć dydaktycznych)
- ⇒ biologię (poszerzenie: 4 godziny zajęć dydaktycznych)
- ⇒ matematykę (poszerzenie: 3 godziny zajęć dydaktycznych)
- ⇒ technologię informacyjną (bez poszerzenia)
- ⇒ fakultatywnie elementy psychologii społecznej w ramach podstaw przedsiębiorczości(bez poszerzenia)

Przedmioty wskazane nauczane byłyby w sposób zróżnicowany tak, aby w cyklu trzyletniego kształcenia uczeń w każdym roku nauki miał co najmniej dwa przedmioty nauczane dwujęzycznie. Na przykład:

- w klasie pierwszej dwujęzycznie nauczane byłyby biologia i technologia informacyjna,
- w klasie drugiej geografia i matematyka,
- w klasie trzeciej matematyka/ geografia/biologia* i rozszerzenie w ramach podstaw przedsiębiorczości – elementy psychologii społecznej.

---

* do wyboru przez ucznia wg zainteresowań i planów maturalnych oraz dalszego kształcenia

- Język na wszystkich poziomach zawierałby – zróżnicowane tylko stopniem trudności – elementy społeczne, literatury, kultury, historii, języka handlowego/biznesu krajów danego obszaru językowego.

B. Faza wstępna projektu realizowana była w latach 2002/2003 – 2005/2006 w ramach obowiązującej siatki godzin i organizacji roku szkolnego jako projekt klasy lingwistycznej, w której nauczane były w zakresie rozszerzonym dwa języki obce: angielski i niemiecki. Rozszerzenie obejmowało elementy literatury, historii, kultury, język biznesu krajów danego obszaru językowego.

Wspomaganiem dla tej części projektu były projekty edukacyjne COMENIUS oraz współpraca ze szkołami m.in. w Niemczech, Anglii. Dodatkowo dla uczniów organizowane były obozy językowe i projekty językowe we współpracy z firmami specjalistycznymi m.in. Lingwistą, Atasem i Europejskim Centrum Młodzieży. Uczniowie zyskiwali dodatkową motywację do kształcenia językowego, poznawali realia życia w krajach europejskich oraz problemy codziennego życia. Znajdowało to przełożenie na wyniki uczniów na egzaminach maturalnych i w późniejszych wyborach odpowiednich, przyszłościowych kierunków studiów i poszukiwania miejsca pracy stwarzającego perspektywę rozwoju.

Na podstawie wstępnych rozmów z nauczycielami można wnioskować, że wprowadzenie nauczania dwujęzycznego wymienionych przedmiotów będzie możliwe w roku szkolnym 2007/2008, bowiem w szkole zatrudnieni są kreatywni nauczyciele, ambitni, którzy mają świadomość nadchodzącego niżu demograficznego oraz konieczności dostosowania oferty edukacyjnej do oczekiwań klientów. Ci z kolei wybierają taką szkołę, która wyposaży ich w niezbędne kompetencje i umiejętności dające szansę na dobrą przyszłość i stwarzające perspektywy rozwoju oraz konkurencyjności w drodze na studia i później na rynku pracy.

W każdym roku przeprowadzana była ankieta w wybranych gimnazjach, która dawała odpowiedź na pytanie, czego oczekuje gimnazjalista od oferty szkoły ponadgimnazjalnej i co chciałby robić po skończeniu liceum. Dodatkowo poddaliśmy analizie kierunki studiów wybierane przez uczniów i zorientowaliśmy się, iż współczesny młody człowiek zwraca uwagę na uczelnie kształcące w zakresie public relations, psychologii społecznej, socjologii, zarządzania zasobami ludzkimi, informatyki, matematyki, stosunków międzynarodowych, lingwistyki stosowanej, europeistyki i pośrednie.

C. Przystąpienie do prac projektowych nad przygotowaniem oddziału dwujęzycznego i wprowadzeniem go do oferty edukacyjnej naszej szkoły od roku 2007/2008

Stwierdziliśmy, iż w swojej ofercie edukacyjnej utrzymamy klasę lingwistyczną angielsko-niemiecką wg modelu skróconego, tzn. ograniczając rozszerzenia do kształcenia głównie językowego w zakresie treści fakultatywnych, zaś poddamy modyfikacji klasę artystyczno-kulturową, wprowadzając do projektu elementy sprawdzone w trzyletnim cyklu nauczania na gruncie klasy lingwistycznej.

Na podstawie wstępnych rozmów z nauczycielami ustaliłam, że wprowadzenie nauczania dwujęzycznego obejmie klasę artystyczno-kulturową od roku szkolnego 2007/2008. Zmianie ulegnie nachylenie profilowe klasy na matematyczno-społeczną, w której nauczane będą dwujęzycznie wskazane na wstępie przedmioty oraz język angielski i jako dodatkowy – język włoski (zakres podstawowy) i/lub do wyboru język niemiecki, język francuski – w przypadku równej ilości chętnych do poszczególnych grup językowych istniałaby możliwość wprowadzenia nauczania międzyoddziałowego lub zmiany języka z wstępnie proponowanego włoskiego na ten, który wskazałaby największa grupa kandydatów do klasy pierwszej dwujęzycznej. Poniżej projektowana siatka godzin* - powstała w oparciu o załącznik nr 10 cytowanego rozporządzenia o ramowych planach nauczania i uwzględnia podstawowe przydziały godzin pozostawiając dowolną i programowo uzasadnioną dyspozycję godzinami pozostającymi w gestii dyrektora i godzinami miejskimi oraz dodanymi dla klas trzecich na przygotowanie do matury:

<u>Przedmioty rozszerzone: geografia, biologia, matematyka, technologia informacyjna, podstawy przedsiębiorczości-elementy psychologii społecznej</u>									
Lp	OBOWIĄZKOWE ZAJĘCIA EDUKACYJNE	Tygodniowy wymiar nauczania w klasie						Tygodniowy wymiar nauczania w cyklu 3-letnim	
		KLASA I		Klasa II		Klasa III		UCZEŃ	KLASA
		GODZINY DLA UCZNI	OGÓLEM GODZIN W KLASIE	GODZINY DLA UCZNI	OGÓLEM GODZIN W KLASIE	GODZINY DLA UCZNI	OGÓLEM GODZIN W KLASIE		
1	Język polski	4	4	5	5	5	5	14	14
2	Język obcy-drugi język nauczania	6	6/6	6	6/6	6	6/6	18	36
3	Drugi język obcy	2	2/2	2	2/2	2	2/2	6	12
4	Historia	2	2	2	2	1	1	5	5
5	Wiedza o kulturze			1	1			1	1

* punktem odniesienia jest załącznik nr 10 do Rozporządzenia z 12 lutego 2002 o ramowych planach nauczania

6	Wiedza o społeczeństwie			1	1	1	1	2	2
7	Matematyka-ang.	4+1	4+1/1	3+1	3+1/1	3+1	3+1/1	10+3	10+6
8	Fizyka z astronomią	1	1	1	1	1	1	3	3
9	Chemia	2	2	1	1	1	1	4	4
10	Biologia-ang	2 +1	2+1	1	1	1+1	1+1	4+2	4+2
11	Geografia-ang	1+1	1+1/1	1+1	1+1/1	1+1	1+1/1	3+3	3+6
12	Podstawy przedsiębiorczości-ang			1	1	1+1	1+1	2+1	2+1
13	Technologia informacyjna-ang	1	1/1	1	1/1			2	4
14	Wychowanie fizyczne	3	3	3	3	3	3	9	9
15	Przysposobienie obronne	1	1	1	1			2	2
16	Godziny z wychowawcą	1	1	1	1	1	1	3	3
17	Religia/Etyka	2	2	2	2	2	2	6	6
18	Godziny do dyspozycji dyrektora	1*	1*	1	2	3	4	4+1*	6+1*
	Razem godzin:	35	46	36	48	36	47	107	141+
								+1*	1*
	Wychowanie do życia w rodzinie	Realizacja w ramach etatu pedagoga szkolnego- zastępstwa						4,5 godz./tyg. (nauczanie blokowe)	

- - godziny miejskie = 2godz/oddział tyg. oraz dodatkowo 1 godz./tyg dla kl.3

godziny miejskie oraz pozostające do dyspozycji dyrektora byłyby ujęte w arkuszu organizacji roku szkolnego odpowiednio na przedmioty wymagające większego nakładu pracy z racji realizowanego rozszerzenia oraz programowe zajęcia pozalekcyjne.

4. Koncepcja metodyczna projektu

Ze względu na fakt, iż *Rozporządzenie z dnia 7 września 2004 r.* (z późn. zm. – *8 września 2006 r.*) nakłada na absolwentów oddziałów dwujęzycznych obowiązek zdawania części egzaminu maturalnego w języku obcym będącym drugim językiem nauczania w przypadku wybrania tego przedmiotu, dobór przedmiotów realizowanych częściowo w języku obcym jest bardzo istotny.

Zdecydowaliśmy się na zaproponowanie nauczania dwujęzycznego następujących przedmiotów maturalnych:

⇒ geografii

⇒ biologii

⇒ matematyki / informatyki

z następujących powodów:

- Wszystkie programy nauczania języka angielskiego zawierają bardzo dużo elementów kulturoznawczych krajów angielskiego obszaru językowego; w przypadku konstruowania programu autorskiego łatwo jest skorelować treści nauczania językowego z programami nauczania geografii, biologii, matematyki, informatyki;
- Daje to możliwość poszerzenia zakresu nauczania tych przedmiotów oraz uwzględnienia ich w czasie realizacji programu nauczania języka obcego;
- Matematyka wprawdzie postrzegana jest jako przedmiot trudny, ale konstrukcje składniowe języka angielskiego potrzebne w przekazywaniu treści matematycznych są bardzo proste; podobnie z informatyką, której leksyka w dużej mierze zawiera wyrazy angielskie lub zapożyczone z tego języka;
- Poszerzenie zajęć edukacyjnych realizowanych dwujęzycznie z tych właśnie przedmiotów daje młodzieży możliwość podejmowania studiów na wielu kierunkach, takich jak na przykład:
  - kierunki studiów ekonomicznych
  - socjologia, psychologia
  - politologia
  - stosunki międzynarodowe
  - geografia
  - turystyka i hotelarstwo
  - europaistyka
  - zarządzanie (w tym public relations, zarządzanie zasobami ludzkimi, kultura organizacji i in.)

Prócz tego, opanowanie języka obcego na poziomie biegłości daje możliwość studiowania na kierunkach filologicznych, jak:

filologia angielska

lingwistyka stosowana

Aktualnie w szkole zatrudnieni są nauczyciele, którzy spełniają warunki skierowania ich do pracy w oddziale dwujęzycznym. Jest to wystarczające w pierwszym roku funkcjonowania oddziału, zaś kolejni nauczyciele będą sukcesywnie zdobywali kwalifikacje, by wspierać realizację projektu oddziału dwujęzycznego.

D. Oczekiwania od kandydatów

Młodzież zainteresowana kontynuowaniem nauki w naszym liceum w klasie dwujęzycznej przystępowałaby do egzaminu w formie testu kompetencji językowej. Egzamin maturalny z języka angielskiego dla absolwentów oddziałów dwujęzycznych jest stosunkowo trudny i lokuje się na poziomie C1 (według ESOKJ)^{*}. W tej sytuacji poziomem biegłości językowej, którym wykazać się powinien absolwent gimnazjum jest poziom minimum A2+ .

Poniżej prezentuję skróconą wersję tabeli poziomów biegłości językowej według ESOKJ:

Europejski system opisu kształcenia językowego POZIOMY BIEGŁOŚCI JĘZYKOWEJ

Użytkownik początkujący	
Potrąfi zrozumieć i stosować wyrażenia z języka codziennego oraz wyrażenia potoczne, jak również bardzo proste wypowiedzi mające na celu zaspokojenie konkretnych potrzeb. Potrąfi przedstawić siebie lub inną osobę oraz zadać jej pytania dotyczące – np. miejsca zamieszkania, jej znajomych, posiadanych przez nią rzeczy, etc. – może także odpowiedzieć na pytania tego samego typu. Potrąfi porozumiewać się z innymi w prosty sposób, jeśli jego rozmówcy mówią wolno i wyraźnie oraz wykazują chęć współpracy.	A1
Potrąfi zrozumieć pojedyncze zdania oraz wyrażenia często używane i związane bezpośrednio z życiem codziennym (np.: dane o sytuacji osobistej i rodzinnej, zakupy, najbliższe otoczenie, praca). Potrąfi się porozumieć w trakcie wykonywania zadań prostych, codziennych, wymagających jedynie bezpośredniej i prostej wymiany informacji na znany temat. Potrąfi opisać za pomocą prostych środków swoje wykształcenie, swoje bezpośrednie otoczenie i wypowiadać się na tematy związane z niezbędnymi potrzebami.	A2
Użytkownik samodzielny	
Potrąfi zrozumieć zasadnicze punkty rozmowy, gdy używany jest język jasny i standardowy, a rozmowa dotyczy spraw znanych związanych z pracą, szkołą, czasem wolnym, etc. Potrąfi sobie poradzić w większości sytuacji, jakie spotyka w podróży w regionie języka docelowego. Potrąfi wypowiedzieć się w sposób prosty i zwięzły na tematy z życia codziennego i dotyczące własnych zainteresowań. Potrąfi opowiedzieć wydarzenie, przeżycie osobiste lub sen, wyrazić nadzieję lub cel, jak również przedstawić krótko uzasadnienie lub wyjaśnienie dotyczące projektu lub pomysłu.	B1
Potrąfi zrozumieć zasadnicze aspekty problemów konkretnych lub abstrakcyjnych przedstawionych w tekstach złożonych, w tym dyskusję specjalistyczną dotyczącą własnej tematyki zawodowej. Potrąfi porozumieć się na tyle swobodnie i spontanicznie, że rozmowa z rodzinnym użytkownikiem języka wolna jest od napięć, tak w przypadku jednej jak i drugiej strony. Potrąfi wyrazić się w sposób jasny i szczegółowy na wiele tematów, wyrazić opinię na dany temat wykazując pozytywne i negatywne strony różnych (proponowanych) wyborów.	B2
Użytkownik zaawansowany	

^{*} ESOKJ – Europejski system opisu kształcenia językowego (Common European Framework for Languages) - dokument przyjęty i zatwierdzony przez Radę Europy w 2001 roku. Polska tzw. „nowa matura” jest konstruowana zgodnie ze standardami wymagań ESOKJ.

Potrafi zrozumieć szeroką gamę długich i trudnych tekstów oraz zrozumieć ukryte w nich podteksty. Potrafi wypowiedzieć się spontanicznie i biegle nie zastanawiając się zbytnio nad doбором słów. Potrafi posługiwać się językiem skutecznie i swobodnie w życiu społecznym, zawodowym lub w czasie studiów. Potrafi budować wypowiedzi na tematy złożone, jasne, o wyraźnej strukturze i wykazać się opanowaniem narzędzi językowych służących organizacji i wewnętrznej spójności dyskursu.	C1
Potrafi zrozumieć bez wysiłku praktycznie wszystko, co czyta lub słyszy. Potrafi odtworzyć fakty i argumenty z różnych źródeł pisemnych i ustnych streszczając je w sposób zwięzły i spójny. Potrafi wypowiedzieć się spontanicznie, bardzo płynnie i precyzyjnie oraz uwydatnić niuanse znaczeniowe tekstów o złożonej tematyce.	C2

5. HARMONOGRAM PRAC ZWIĄZANYCH Z URUCHOMIENIEM ODDZIAŁU DWUJĘZycznego od ROKU 2007/2008 w XL LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCYM im. STEFANA ŻEROMSKIEGO w WARSZAWIE

W przypadku uzyskania zgody organu prowadzącego na powołanie oddziału dwujęzycznego proponujemy podejmowanie następujących działań:

wrzesień – październik 2006 r.

przedstawienie projektu Naczelnikowi Wydziału Oświaty i Wychowania dla Dzielnicy Wola Urzędu m.st. Warszawy i dyrektorom gimnazjów – nawiązanie współpracy, zebranie informacji (ankieta, analiza wyników), przekazanie informacji;

listopad 2006 r.

- ⇒ opublikowanie informacji o planowanym otwarciu oddziału dwujęzycznego na stronie internetowej liceum www.zeromski.waw.pl;
- ⇒ prezentacja projektu na spotkaniu nauczycieli języka angielskiego gimnazjów Dzielnicy Wola;
- ⇒ do 30 listopada – opublikowanie katalogu treści nauczania z zakresu języka angielskiego, które sprawdzane będą na teście kompetencji;
- ⇒ powołanie zespołu nauczycieli odpowiedzialnego za opracowanie programu nauczania języka angielskiego w oddziale dwujęzycznym w roku szkolnym 2007/2008
- ⇒ zorganizowanie spotkania dla uczniów klas II i III gimnazjów, zainteresowanych nauką w oddziale dwujęzycznym i ich rodziców

grudzień 2006 r.

- ⇒ opublikowanie przykładowego testu kompetencji (na stronie www szkoły);
- ⇒ podanie planowanego terminu testu kompetencji (kwiecień 2007)

luty – marzec 2007 r.

prezentacja nowej oferty edukacyjnej naszej szkoły w czasie Dni Otwartych dla Kandydatów do Klasy Pierwszej oraz na Targach Edukacyjnych;

marzec 2007

zatwierdzenie przez Radę Pedagogiczną programu nauczania języka angielskiego w oddziale dwujęzycznym (oraz innych dokumentów, których przygotowanie okaże się niezbędne dla realizacji projektu)

kwiecień 2007 r.

- ⇒ przygotowanie projektu organizacji roku szkolnego 2007/2008 z uwzględnieniem oddziału dwujęzycznego;
- ⇒ przeprowadzenie testu kompetencji i opublikowanie jego wyników najpóźniej do dnia 30 kwietnia 2007 r.

lipiec 2007

zakończenie naboru do oddziału dwujęzycznego
(w terminie określonym przez Mazowieckiego Kuratora Oświaty w Warszawie).

1 WRZEŚNIA 2007

rozpoczęcie zajęć edukacyjnych w klasie z językiem angielskim jako drugim językiem nauczania.

6. Symulacja kosztów

Wydział Planowania DBFO dla Dzielnicy Wola przygotował na moją prośbę symulację kosztów, które towarzyszyłyby wprowadzeniu do oferty edukacyjnej naszego liceum 1 klasę dwujęzyczną. Korzystał przy sporządzaniu projektu wyliczenia z przykładu faktycznych kosztów występujących w XXXIII LO im. M. Kopernika (klasy dwujęzyczne). Przygotowane zestawienie uwzględnia 1 oddział, dodatek dla 1 nauczyciela nauczającego dwujęzycznie, koszty zwiększonej liczby godzin nauczania oraz pochodne (fundusz osobowy) i przedstawia się następująco:

Klasy dwujęzyczne, 18 godzin tygodniowo

- a) $2090\text{zł} : 75 = 27,87\text{zł}$ (koszt 1 godziny nauczyciela – wyliczono na przykładzie uposażenia nauczyciela dyplomowanego)
  - b) $27,87\text{zł} \times 50\% = 13,94\text{zł}$ (dodatek za pracę dwujęzyczną – wyliczoną stawkę za godzinę zwiększa się o 50%)
  - c) $13,94\text{zł} \times 18 \text{ godz.} = 250,92\text{zł}$ / tygodniowo (wyliczony koszt dodatku za 18 godz./tyg. jednego nauczyciela)
  - d) $250,92\text{zł} \times 4,16 = 1043,83\text{zł}$ / miesięcznie (przeliczenie średnią tygodniową dla uzyskania kosztów miesięcznych)
  - e) 4 miesiące = 4 175,32zł
  - f) 8 miesięcy = 8 350,64zł
  - g) 12 miesięcy = 12 525,96zł
  - h) Składki ZUS (17,22%) = 2 156,97zł
  - i) F.P. (2,45%) = 306,89zł
- Razem 14 989,82zł

§ 4010	12 526,00zł
§ 4110	2 157,00zł
§ 4120	307,00zł
razem	14 990,00zł

Podane wyżej wyliczenia dotyczą 1 nauczyciela, wyliczono na przykładzie uposażenia nauczyciela dyplomowanego. Projekt przewiduje nauczanie dwujęzyczne minimum dwóch przedmiotów w 1 roku nauki. Wskazuję 4 – 5 przedmiotów, ale w każdej klasie będą realizowane po dwa. Zatem wyliczenie symulacyjne kosztów należy powiększyć dwukrotnie, aby uzyskać orientacyjny pogląd zwiększenia wydatków / kosztów wprowadzenia do realizacji projektu oddziału dwujęzycznego.

Należy zatem przyjąć, że koszty wzrosłyby o około 30 000,00zł rocznie. Przy czym trzeba pamiętać, iż dodatek za pracę dla nauczyciela dwujęzycznego przysługiwałby za faktyczne godziny w klasie dwujęzycznej. Do wyliczenia przyjęto średnią zwyczajną godzin - 18 w tygodniu, by uzyskać koszty maksymalne / jednego nauczyciela. Wiadomo również, że koszty będą mniejsze przy realizacji programu przez nauczyciela o niższym stopniu awansu zawodowego. Projekt przewiduje zwyczajną wynikającą z ramowej siatki godzin = ok.12 godz./tyg. + 2 godziny tzw. miejskie + 2 godz./ tyg. tzw. dyrektora = 16 godz. (czyli mniej niż przyjęto w wyliczeniu).

Wzięłam pod uwagę warunki pozwalające określić przybliżone koszty maksymalne (najwyższy stopień awansu zawodowego nauczyciela i większy

wymiar godzin tj. 18 g/tyg. – realizacji programu zakłada minimum 12 godz./tyg. więcej.

Powyższe ma odniesienie do faktycznego przykładu kosztów realnych na 1 oddział dwujęzyczny i 1 nauczyciela dwujęzycznego w rozliczeniu tygodniowym, miesięcznym i rocznym, odnosząc do sytuacji w XXXIII LO im. Kopernika w Warszawie, ul. Bema 76.

7. Uwagi końcowe

Oddziały klas nauczania dwujęzycznego prowadzone są w publicznych liceach ogólnokształcących od roku szkolnego 1991/1992, a od roku szkolnego 1999/2000 również w gimnazjach.

W Polsce są obecnie 44 licea dwujęzyczne (w tym 16 z językiem angielskim jako drugim językiem nauczania) i 4 gimnazja. Oddziały dwujęzyczne istnieją w wielu szkołach. Na terenie Warszawy jest zróżnicowana sieć takich szkół – dla przykładu na Mokotowie w 3 liceach i w 3 gimnazjach prowadzone jest nauczanie w oddziałach dwujęzycznych, na Pradze w 4 szkołach łącznie, zaś na Woli tylko w jednej szkole – w XXXIII LO im. Mikołaja Kopernika (które realizuje również program: Międzynarodowa Matura).

Nauczanie dwujęzyczne realizowane jest głównie w szkołach w dużych ośrodkach miejskich, ale nie ma przeszkód, by młodzież otrzymała wzbogaconą ofertę edukacyjną, z której jasno wynika dbałość o przyszłość i troska szkoły o przyszłość młodego człowieka. Wiadomo bowiem, że uczniowie myśląc o swojej przyszłości nierzadko wybierają szkołę ponadgimnazjalną znacznie oddaloną od swojego miejsca zamieszkania. Trzeba uczniów wyposażyć w takie umiejętności i kompetencje, aby byli konkurencyjni wobec rówieśników, przy rekrutacji na studia czy wreszcie w pierwszej swojej pracy zawodowej .

Wszystkie propozycje przedstawione w niniejszym projekcie mogą podlegać zmianom i modyfikacjom, w zależności od potrzeb i zaistniałej sytuacji.

Na gruncie naszego liceum sprawdzone zostały podstawowe założenia stanowiące wstępne działania dla oddziału dwujęzycznego w cyklu trzyletnim co pozwoliło stwierdzić, iż pomysł klasy lingwistycznej wypełnił lukę w ofercie dla kandydatów do szkoły ponadgimnazjalnej, oczekujących od kolejnego szczebla edukacji, że skutecznie wyposaży ich w umiejętności i kompetencje przyszłościowe.

Anna Szczepańska-Filipp, Projekt oddziału dwujęzycznego w XL Liceum Ogólnokształcącym im. Stefana Żeromskiego w Warszawie od roku szkolnego 2007/2008

Po zainteresowaniu, jakim cieszyła się klasa lingwistyczna i spadku tego zainteresowania wobec propozycji klasy artystyczno-kulturowej stwierdzam, iż nadeszła właściwa chwila modyfikacji oferty i dostosowania jej do potrzeb rynku edukacyjnego.

Przed przystąpieniem do pracy nad projektem zasięgnęłam opinii u dyrektorów szkół, w których odbywa się nauczanie dwujęzyczne – m.in. dyrektora XXXIII LO im. M. Kopernika w Warszawie; nauczycieli I LO w Zduńskiej Woli, LO im. Cervantesa w Warszawie i in.

Przystąpiłam również (z pomocą Głównej Księgowej DBFO i pracownika Wydz. Planowania) do przygotowania symulacji kosztów planowanego projektu. Uwzględniłam w dodatku dla nauczycieli uczących przedmiotów dwujęzycznych efektywnie przeprowadzoną dwujęzycznie godzinę, a nie tak jak wynika z przydziału wszystkich godzin. Biorę również pod uwagę różnicę w ilości godzin / klasę na poszczególnych poziomach. Symulacja przeprowadzana jest w oparciu o przykładowe wyliczenia porównywalnego oddziału w XXXIII LO im. Kopernika w Warszawie (patrz: pkt. 6 niniejszego projektu), wg ramowej siatki godzin stosowanej przez inne szkoły, m.in. we Wrocławiu, w Zduńskiej Woli i w LO im. Cervantesa w Warszawie (choć dotyczy innego języka, ważny jest mechanizm przydzielania godzin).

Na tym etapie przygotowań nie biorę pod uwagę możliwości przystąpienia do Międzynarodowej Matury z uwagi na koszty, których ani szkoła ani rodzice nie będą w stanie udźwignąć. W naszym liceum uczą się bowiem dzieci z niezbyt zasobnych materialnie środowisk, a w ramach równych szans należy stworzyć im godziwe warunki rozwoju i nauki.

Projekt uruchomienia w naszym liceum oddziału dwujęzycznego od roku szkolnego 2007/2008 zostanie przekazany wraz z symulacją kosztów najpóźniej do 10 listopada 2006 r. do Wydziału Oświaty i Wychowania dla Dzielnicy Wola Urzędu m. st. Warszawy i będziemy oczekiwać na pomyślne zatwierdzenie.

Autor: Anna Szczepańska-Filipp

Aneks

Załącznik nr 10 do Rozporządzenia Ministra Edukacji z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania.

I.P.	obowiązkowe zajęcia edukacyjne	klasa wstępna	liczba godzin tygodniowo w trzyletnim okresie nauczania
1	j.polski	2	14
2	język obcy nowożytny będący drugim językiem nauczania	18	24
3	drugi język obcy nowożytny lub język łaciński	0	
4	historia	1	5
5	wiedza o społeczeństwie	0	2
6	wiedza o kulturze	0	1
7	matematyka	2	9
8	fizyka z astronomią	0	3 } +2
9	chemia	0	
10	biologia	0	
11	geografia	0	3
12	podstawy przedsiębiorczości	0	2
13	technologia informacyjna	1	2
14	wychowanie fizyczne	3	9
15	przysposobienie obronne	0	2
16	godziny z wychowawcą	1	3
17	godziny na nauczanie przedmiotów ujętych w podstawie programowej w zakresie rozszerzonym	0	10 przedm.dwujęz.
razem		28	97
religia / etyka		2	6
godziny do dyspozycji dyrektora		1	4
razem godzin zajęć dydaktycznych		31	107
zajęcia rewalidacyjne		30	

Ramowa siatka godzin nie uwzględnia tzw. godzin miejskich w wymiarze 2 godz./oddział / tyg.

Uwaga autora projektu!

Nie uwzględniam w projekcie oddziału dwujęzycznego klasy wstępnej z racji powszechności języka angielskiego. Ramowa siatka godzin w projekcie została szczegółowo opracowana (przykładowo, możliwe będą modyfikacje z racji wymienności nauczanych dwujęzycznie przedmiotów i poziomów nauczania) i jest zgodna z załącznikiem nr 10 do Rozporządzenia Ministra Edukacji z dnia 12 lutego 2002 r., cytowanym powyżej.(asf)

Dodatkowe załączniki
złożone (na żądanie) do Wydziału Oświaty i Wychowania
dla dzielnicy Wola m.st. Warszawy

1. Uchwała Rady Pedagogicznej podjętej w ramach kompetencji opiniodawczych – Uchwała Nr 05/06 z dnia 29 listopada 2006 r. w sprawie projektu utworzenia oddziału dwujęzycznego z językiem angielskim.
2. Opinia Samorządu Uczniowskiego (wraz z opiekunem z ramienia rady pedagogicznej) w sprawie utworzenia oddziału dwujęzycznego, z dnia 29.11.2006 r.
3. Opinia przedstawicieli Rodziców uczniów – Prezydium Komitetu Rodzicielskiego w sprawie projektu utworzenia oddziału dwujęzycznego z językiem angielskim.

Powyższe opinie uwzględniały:

- podniesienie jakości kształcenia,
- wzbogacenie oferty edukacyjnej szkoły,
- wyrównywanie szans uczniów z różnych środowisk poprzez stworzenie warunków lepszego startu do następnego etapu edukacyjnego i poszukiwania pracy,
- etap wstępny w zakresie kształcenia językowego i poszerzanie tych treści o wybrane elementy z kultury, literatury, historii, współczesnego życia społecznego, języka biznesu krajów danego obszaru językowego,
- zwiększenie motywacji uczenia się języków obcych,
- posiadaną bazę dydaktyczną szkoły (dostęp do Internetu, bogaty księgozbiór publikacji angielskojęzycznych, encyklopedycznych),
- nowoczesne kształcenie mieszczące się w projektach zmian edukacyjnych w korelacji z wzorami europejskimi i programami rozwoju edukacji polskiej na lata 2007 – 2013.

Do projektu dołączono również projekt Uchwały i uzasadnienia, które mogą być wzięte pod uwagę przez organ akceptujący założenia organizacyjne oddziału dwujęzycznego na posiedzeniu Rady Dzielnicy Wola przed ich przekazaniem do Biura Edukacji (w załączeniu) *.

---

* wzór projektu uchwały wraz z uzasadnieniem przygotowano na przykładzie podobnej uchwały innych dzielnic oraz obowiązujących przepisów prawa oświatowego.

PROJEKT

Uchwała Nr .....
Rady dzielnicy Wola m.st. Warszawy
z dnia .....

w sprawie opinii dotyczącej koncepcji utworzenia oddziału dwujęzycznego w XL Liceum Ogólnokształcącym im. Stefana Żeromskiego w Warszawie przy ul. Platynowej 1

Na podstawie art. 6 i art. 11 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 15 marca 2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. Nr 41, poz. 361 z późn. zm.), w związku z § 1 ust. 1 pkt 1, § 2 ust. 1 pkt 5 i § 7, § 9 ramowego statutu publicznego liceum ogólnokształcącego ponadgimnazjalnego stanowiącego załącznik nr 4 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. Nr 61, poz. 624, z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1

Rada dzielnicy Wola m. st. Warszawy pozytywnie opiniuje zamiar utworzenia oddziału dwujęzycznego w XL Liceum Ogólnokształcącym im. Stefana Żeromskiego, tj. jednego oddziału klasy pierwszej dwujęzycznej od dnia 1 września 2007 r. i kolejnych oddziałów dwujęzycznych w następnych latach szkolnych oraz zmiany nazwy XL Liceum Ogólnokształcącego im. Stefana Żeromskiego na – XL Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Stefana Żeromskiego.

§ 2

Powierza się Przewodniczącemu Rady Dzielnicy Wola m.st. Warszawy przekazanie niniejszej uchwały Przewodniczącemu Rady m.st. Warszawy oraz Prezydentowi m. st. Warszawy.

§ 3

Zobowiązuje się Zarząd dzielnicy Wola do przekazania niniejszej uchwały do Biura Edukacji Urzędu m. st. Warszawy.

§ 4

1. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.
2. Uchwała podlega ogłoszeniu na tablicach ogłoszeń Rady Dzielnicy Wola m. st. Warszawy.

Przewodniczący
Rady dzielnicy Wola m. st. Warszawy

PROJEKT

Uzasadnienie
do Uchwały Nr .....
Rady Dzielnicy Wola m. st. Warszawy
z dnia .....

w sprawie opinii dotyczącej koncepcji utworzenia klas dwujęzycznych w XL Liceum Ogólnokształcącym im. Stefana Żeromskiego w Warszawie przy ul. Platynowej 1 i zmiany nazwy tego Liceum

Zgodnie z § 1 ust. 1 pkt 1, § 2 ust. 1 pkt 5 i § 7, § 9 Ramowego statutu publicznego liceum ogólnokształcącego stanowiącego załącznik nr 4 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. Nr 61, poz. 624 z późn. zm.) istnieje możliwość utworzenia w liceum oddziałów dwujęzycznych. W świetle art. 3 pkt 11b ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. Nr 67 poz. 329 z późn. zm.) oddziały dwujęzyczne są to klasy, w których nauczanie prowadzone jest w dwóch językach : polskim oraz obcym nowożytnym.

Przewiduje się, że klasa dwujęzyczna w XL Liceum Ogólnokształcącym im. Stefana Żeromskiego w Warszawie w pierwszym roku nauki – w roku szkolnym 2007/2008 realizowałaby rozszerzony program języka angielskiego w wymiarze 6 godzin tygodniowo. W każdym roku kształcenia w klasie dwujęzycznej oprócz języka angielskiego w ramach 6 godzin lekcyjnych tygodniowo prowadzone będzie nauczanie w języku angielskim wybranych treści z niektórych przedmiotów.

XL Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Żeromskiego dysponuje odpowiednio wykwalifikowaną kadrą i warunkami lokalowymi oraz zasobami dydaktycznymi do realizacji tego zamierzenia. Szkoła realizuje od 15 lat rozszerzony program nauczania języka angielskiego a od 4 lat realizuje dodatkowe treści programowe poszerzone o elementy literatury, historii, zagadnień współczesnego życia, języka biznesu krajów danego obszaru językowego, dzięki czemu uczniowie zyskują lepsze przygotowanie do egzaminów międzynarodowych oraz startu na studia wyższe.

Utworzenie oddziałów dwujęzycznych w XL Liceum Ogólnokształcącym im. Stefana Żeromskiego w Warszawie jest poszerzeniem oferty kształcenia językowego na terenie Warszawy oraz powiększenia liczby szkół realizujących program nauczania dwujęzycznego. Na terenie dzielnicy Wola m. st. Warszawy w jednej tylko szkole – w XXXIII LO im. Mikołaja Kopernika są oddziały dwujęzyczne.

Zgodnie z § 1 ust. 1 pkt 1 Ramowego statutu publicznego liceum ogólnokształcącego stanowiącego załącznik nr 4 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w przypadku ponadgimnazjalnego

Anna Szczepańska-Filipp, Projekt oddziału dwujęzycznego w XL Liceum Ogólnokształcącym im. Stefana Żeromskiego w Warszawie od roku szkolnego 2007/2008

liceum ogólnokształcącego, w którym są oddziały dwujęzyczne nazwa tego liceum zawiera określenie – „Liceum z Oddziałami Dwujęzycznymi”.

Z tego względu nazwa XL Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Żeromskiego powinna ulec zmianie na – XL Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Stefana Żeromskiego.

asf